

Ympäristöohjelma 2026–2031

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymä

Sisällysluettelo

1.	Kirkon ympäristödiplomi	3
1.1.	Kirkon ympäristödiplomin teologiaa.....	3
1.2.	Ympäristöohjelma.....	3
1.3.	Johdon sitoutuminen.....	3
2.	Ympäristödiplomin perusteet	4
2.1.	Ympäristötyöryhmä	4
2.2.	Tavoitteet.....	4
2.3.	Seuranta.....	5
2.4.	Viestintä	5
3.	Toiminta ja talous	5
4.	Ympäristökasvatus	6
5.	Jätehuolto ja kiertotalous	6
6.	Ruoka ja keittiöt.....	7
7.	Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito.....	8
8.	Hautausmaat ja viheralueet	9
9.	Metsät ja muut luontoalueet.....	9
10.	Liikenne	11

1. Kirkon ympäristödiplomi

Kirkon ympäristödiplomi on kirkkohallituksen myöntämä todistus seurakunnalle, joka on sitoutunut kehittämään toimintaansa ympäristön kannalta paremmaksi. Diplomin saaja ottaa käyttöönsä kirkon toimintoja varten laaditun ympäristöjärjestelmän ja täyttää ympäristödiplomin kriteerit.

Kirkon ympäristödiplomi on vapaaehtoinen. Ohjelman avulla seurakunta parantaa ja tehostaa ympäristöasioiden hoidon tasoa. Lähtökohtana on yksittäisen seurakunnan ja meillä Joensuussa koko seurakuntayhtymän tahtotila: meidän seurakuntayhtymämme seurakunnat haluavat olla esimerkillisiä myös suhteessa luontoon ja ympäristöön. Joensuun evankelisluterilainen seurakuntayhtymä nojaa koko kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteeseen hiilineutraalista kirkosta 2030 mennessä.

1.1. Kirkon ympäristödiplomin teologiaa

Kaiken lähtökohta on Jumalan ihmiselle antama käsky ja tehtävä: viljellä, varjella ja tällä tavoin hallita luomakuntaa. Jumalan rakkauskin koskettaa kaikkia luotujaan ja se velvoittaa jokaista toimimaan elämän varjelemiseksi.

Me haluamme toteuttaa tätä Raamatun luomiskertomuksesta nousevaa tehtävää. Käytännössä sitoudumme kantamaan osaltamme vastuuta ympäristön tilanteesta ja sen hyvinvoinnista. Seurakuntina tämän tulee näkyä myös toiminnassamme. Vastuu ei ole vain päättäjien tai kirkon ylätasoinen käsite, vaan sen tulee koskettaa jokaista kristittyä.

Tätä vastuuta jakamassa ovat työntekijöiden lisäksi vapaaehtoiset sekä kaikki seurakuntalaiset. Tehtävämme ruohonjuuritasolla on tiedottaa ympäristönäkökohdista kukin omaa työtä tehdessämme sekä konkreettisilla teoillamme edesauttaa ympäristötietoisuuden leviämistä kaikessa toiminnassamme.

Rohkaisemme ja haastamme yhteistyötoimijamme ja sidosryhmämme mukaan ilmastotyöhön. Samalla toimimme myös ilmastovaikuttajan roolissa esikuvana muille toimijoille yhteiskunnassa.

1.2. Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelmaa on työstetty ympäristötyöryhmän kokouksissa 10.2.2025–13.1.2026 ja siihen on pyydetty palautetta johtavilta viranhaltijoilta, henkilöstöltä ja kaikilta seurakuntaneuvostoilta.

1.3. Johdon sitoutuminen

Yhteinen kirkkoneuvosto on 27.1.2026 hyväksynyt ympäristöohjelman Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymälle ja se on voimassa 31.12.2031 asti. Hyväksymisellään seurakuntayhtymän johto on sitoutunut suunnitelmalliseen ympäristötyön tekemiseen ympäristöohjelman mukaisesti.

2. Ympäristödiplomin perusteet

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän ympäristöasioiden hoitoa ohjaa yhteisen kirkkoneuvoston nimeämä ympäristötyöryhmä. Yhteinen kirkkoneuvosto nimesi 28.1.2025 ympäristötyöryhmän vuosille 2025–2027 ja määritteli työryhmän roolin seuraavasti:

”Ympäristötyöryhmän jäsenillä on rooli viestinviejinä paikallisseurakuntien ja yhtymän johdon välillä sekä ympäristötyöhön innostajina. (...) Ympäristötyöryhmä seuraa ympäristöjärjestelmän soveltuvuutta, ajanmukaisuutta ja tavoitteiden toteutumista vuosittain yhdessä työalojen kanssa. Tarvittaessa ympäristötyöryhmä laatii yhteiselle kirkkoneuvostolle raportteja ja esityksiä.”

2.1. Ympäristötyöryhmä

Ympäristötyöryhmän jäsenet ovat oman seurakuntansa tai työalansa ympäristövastaavia. Jäsenenä on sekä työntekijöitä että luottamushenkilöitä ja he edustavat kaikkia yhtymän seurakuntia ja työaloja. Toimikaudella 2025–2027 Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän ympäristötyöryhmään kuuluvat:

- Virpi Kiviniemi (puheenjohtaja, hautaustoimen päällikkö)
- Nonna-Omena Helojoki (nuorisotyö, Joensuun srk)
- Sanna Hämäläinen (luottamushenkilö, Enon srk)
- Markku Koistinen (kappalainen, Enon srk)
- Risto Laakkonen (seurakuntamestari, Vaara-Karjalan srk)
- Tuula Lavikainen (luottamushenkilö, Pyhäselän srk)
- Topi Linjama (luottamushenkilö, yhteinen kirkkovaltuusto, Joensuun srk)
- Tarja Merinen (emäntä, Vaivion kurssikeskus)
- Riitta Mälkönen (varhaiskasvatus, Pielisensuun srk)
- Auli Pehkonen (diakoniatyöntekijä, Rantakylän srk)
- Raisa Renqvist (hautaustoimi)
- Kirsi Schmidt (emäntä, Pyhäselän srk)
- Minna Tolonen (luottamushenkilö, Pielisensuun srk).

2.2. Tavoitteet

- **Järjestämme koulutusta henkilöstölle 2026 ja luottamushenkilöille 2027 ympäristötyön eri teemoista.** Vastuu: henkilöstöpäällikkö ja ympäristötyöryhmä.
- **Teemme suunnitelmallista ympäristöviestintää 2026–2031.** Vastuu: koko henkilöstö, ympäristötyöryhmä seuraa ympäristöviestintäsuunnitelman toteutumista.
- **Lisäämme 2026 alkaen toimintasuunnitelmiin kohdan ja ohjeistuksen ympäristötyön tavoitteille.** Vastuu: hallintojohtaja.

- **Vahvistamme diplomikauden ajan yhteistyötä Joensuun ilmastokumppanuuden kautta.** Vastuu: ympäristötyöryhmän puheenjohtaja ja ympäristötyöryhmä.

2.3. Seuranta

Jokainen työala kirjaa ympäristöasioita koskevat tavoitteensa vuosittain toimintasuunnitelmaan. Niiden toteutumista arvioidaan vuosittain toimintakertomuksissa. Ympäristötyöryhmä laatii vuosittain koosteen ympäristötyön tavoitteiden toteutumisesta eri työalaloilla ja raportoi erikseen sovituista asioista, esim. jätemääristä.

2.4. Viestintä

Ympäristöasioiden viestintä seurakuntayhtymässä koostuu sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä eri kanavissa. Sisäisessä viestinnässä hyödynnetään muun muassa kokouksia, seurakuntien tiloja, seurakuntayhtymän intranet-sivuja ja sisäistä uutiskirjettä.

Ulkoisessa viestinnässä ympäristöasioista viestitään seurakuntien tilaisuuksissa, tiloissa ja ilmoitustauluilla, verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa sekä Kirkkotie-lehden painetussa lehdessä ja verkkolehdessä. Ympäristöasioista tiedotetaan myös medialle näkyvyyden lisäämiseksi Joensuun seurakuntien ulkopuolisissa kanavissa.

Ympäristöasioiden viestintää kehitetään koko seurakuntayhtymässä yhteistyössä viestintätiimin kanssa. Tiiviillä yhteistyöllä varmistetaan toimiva ja ajankohtainen viestintä ja viestinnän seuranta yhteisesti laaditun viestintäsuunnitelman mukaisesti. Viestintätiimi on nimennyt vastuuhenkilön ympäristöasioiden viestintään.

3. Toiminta ja talous

Talous- ja toimintasuunnitelmiin asetetaan vuosittain ympäristötyön tavoitteet, jotka poimitaan ympäristöohjelmasta. Ympäristötavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksessa tai erillisessä ympäristötyön raportissa. Talouden ja tukipalvelujen vastuuhenkilönä on hallintojohtaja. Kirkkoherrat vastaavat toiminnasta seurakunnissaan. Yhteisen seurakuntatyön toiminnasta vastaaminen on jaettu keskustan alueen kirkkoherroille.

Tavoitteet

- **Keräämme vuosittain tiedot seurakunnissa ja yhteisillä työaloilla tehdyistä ympäristötoimista** (omat toimintasuunnitelmat ja -kertomukset). Vastuu: kirkkoherrat ja työalojen vastaavat.
- **Tallennamme vuosittain ympäristötyön etenemisen ympäristökatselmustaulukkoon.** Vastuu: ympäristötyöryhmä.
- **Viestimme tehdystä ympäristötyöstä.** Vastuu: koko henkilöstö.

4. Ympäristökasvatus

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän päämääränä on kehittää kristillisten arvojen ja ympäristöarvojen yhtymäkohtien esiin tuomista ympäristökasvatuksen keinoin. Seurakunnat toteuttavat laatimiaan ympäristökasvatussuunnitelmia, jotka sisältävät ympäristökasvatukselliset tavoitteet työaloittain. Ympäristökasvatussuunnitelma ja ympäristöohjelma täydentävät toisiaan.

Tavoitteet

- **Tavoittelemme 2026–2031 kohtuutta, vahvistamme luontosuhdetta ja pidämme esillä tulevaisuuden toivoa ympäristöahdistuksessa.** Vastuu: Kaikki työntekijät omalta osaltaan.
 1. **Kohtuus:** Etsimme keskustellen tavan käyttää koko seurakuntayhtymässä materiaaleja ja tavaroita loppuun asti ennen uusien hankkimista.
 2. **Luontosuhteen vahvistaminen:** Järjestämme toimintaa ulkona ja luonnossa sekä pidämme kävelykokouksia.
 3. **Ympäristöahdistuksen torjuminen:** Tieteellisen tiedon ja hyvien uutisten jakaminen, toiminnan vieminen ulkoilmaan ja ympäristötoivo-aiheisen tapahtuman järjestäminen seurakuntalaisille.
- **Sitoutamme työyhteisöimme jäseniä ja seurakuntalaisia ympäristötyöhön.** Vastuu: henkilöstöpäällikkö, esihenkilöt, työntekijät.
 1. **Lisäämme kehityskeskusteluun** kysymyksen ”Kuinka voit omassa työskentelyssäsi huomioida ympäristöasioita/ympäristönäkökulmaa?” Vastuu: Henkilöstöpäällikkö.
 2. **Lisäämme perehdytysaineistoon** tietoa kirkon ympäristödiplomista. Vastuu: henkilöstöpäällikkö, esihenkilöt ja ympäristötyöryhmä.
 3. **Lisäämme rekrytointijärjestelmän ilmoituspohjaan** tiedon siitä, että meillä on kirkon ympäristödiplomi. Vastuu: rekrytoivat esihenkilöt ja henkilöstöpäällikkö.
- **Teemme kasvatuksen työaloilla harkittuja hankintoja 2026–2031** (pitkä käyttöikä, lähituotteet, tietyt tuotteet yhteiskäyttöön). Vastuu: kirkkoherrat, työalojen vastaavat, kasvatuksen työntekijät.
- **Pidämme eri työalojen viikkotoiminnassa vuosittain päivän ympäristöteemalla.** Vastuu: työalavastaavat.
- **Kehitämme hiljentymisen paikkoja ja luontopolkujamme kaikkien seurakuntien alueilla 2026–2031.** Vastuu: ympäristötyöryhmä.
- **Viestimme tehdyistä toimenpiteistä.** Vastuu: koko henkilöstö.

5. Jätehuolto ja kiertotalous

Joensuun ev.lut. seurakuntayhtymän kiinteistöillä kerätään poltettavaa jätettä, biojätettä, muovia, paperia, kartonkia, lasia, metallia ja SER-jätettä. Jos

hautausmaalla on tarpeeksi tilaa, puutarhajätteet kompostoidaan. Joensuun seurakuntayhtymän jätehuollosta vastaavat kunkin kiinteistön osalta seurakuntamestarit ja emännät. Jätehuoltosopimuksista, laskutuksista ja kilpailutuksesta vastaa kiinteistö- ja hautaustoimenpäällikkö. Jätehuollon vastuuhenkilöt ovat kiinteistöpäällikkö ja hautaustoimen päällikkö.

Tavoitteet

- **Pidämme vuosittain työkokouksen kiinteistötoimen ja hautaustoimen jätehuollon asioista.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö ja johtava seurakuntamestari.
- **Seuraamme jätemääriä vuosittain.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, hautaustoimen päällikkö ja ympäristötyöryhmä.
- **Vähennämme poltettavan jätteen määrää ja lisäämme biojätteen ja muovin kierrätystä.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, hautaustoimen päällikkö.
- **Viestimme jätehuollosta monipuolisesti ja luovasti sekä sisäisesti että ulkopuolisille tilojen käyttäjille.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, hautaustoimen päällikkö, seurakuntamestarit ja emännät.
- **Lisäämme tavaroiden yhteiskäyttöä ja kysymme useammin tarvittua esinettä myös ulkopuolisista palveluista.** Vastuu: Kaikki työntekijät.
- **Viestimme tehdyistä toimenpiteistä.** Vastuu: koko henkilöstö.

6. Ruoka ja keittiöt

Keittiöissä ympäristöasiat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja tapahtumissa, ja sitä odotetaan myös seurakuntien tilojen ulkopuolisilta käyttäjiltä. Kirjallisten ohjeiden lisäksi tilojen vuokraajat opastetaan tilojen ja laitteiden käyttöön sekä kierrätyskäytäntöihin. Keittiöiden vastuuhenkilö on kunkin seurakunnan emäntä tai muu keittiöstä vastaava henkilö sekä kiinteistöpäällikkö.

Tavoitteet

- **Tuotteistamme keittiöpalvelut 2026** (yhteiset hankinnat, yhteinen reseptiikka ja viestintä). Tämä tavoite pohjustaa myös tulevaa elintarvikehankintojen kilpailutusta. Vastuu: Vaivion kurssikeskuksen tiiminvetäjä ja seurakuntien emännät.
- **Järjestämme hankintakoulutusta emännille ja srk-mestareille 2026–2027.** Vastuu: hallintojohtaja ja Vaivion kurssikeskuksen tiiminvetäjä.
- **Otamme keittiöiden vastuullisissa hankinnoissa käyttöön yksittäiset tuoteryhmän tuotteet koko diplomikauden ajan.** Vastuu: johtava seurakuntamestari.
- **Huomioimme kansalliset ravitsemissuosituksot koko diplomikauden ajan.** Vastuutaho: emännät.

- **Järjestämme keittiöhenkilökunnalle lähikoulutusta 2026.** Vastuu: Vaivion kurssikeskuksen tiiminvetäjä.
- **Osallistumme vuosittain koko yhtymän voimin Reilun kaupan viikkoon.** Vastuu: seurakuntien emännät ja Vaivion kurssikeskuksen emäntä.
- **Kehitämme keittiöiden ympäristöviestintää 2027–2028.** Vastuu: seurakuntien emännät ja Vaivion kurssikeskuksen tiiminvetäjä ja emäntä.

7. Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito

Joensuun evankelisluterilainen seurakuntayhtymä omistaa yhteensä seuraavat rakennukset: kymmenen kirkkoa, kahdeksan seurakuntataloa, hautausmaarakennuksia sekä muita rakennuksia ja 25 asunto-osaketta.

Rakennusten sähkön, lämmön ja veden kulutusta seurataan kuukausittain Granlund Managerin avulla.

Kiinteistösuunnitelma päivitetään vuoden 2026 alkupuolella. Uuteen kiinteistösuunnitelmaan johdetaan tavoitteita hiilijalanjälkilaskennasta. Toimimme kiinteistöjen hiilijalanjäljen tiekartan mukaisesti.

Suurin osa seurakuntayhtymän omistamista rakennuksista on kaukolämmön piirissä. Enon ja Tuupovaaran seurakuntatalot lämmitetään energiaosuuskunnan hakkeella. Sähkölämmitys on käytössä siellä, missä kaukolämpöä ei ole saatavilla. Maalämpö on käytössä neljässä kohteessa: Vaivion kurssikeskus, Pyhäselän kirkko ja seurakuntatalo sekä Kiihtelysvaaran seurakuntatalo. Vanhat kirkot (Utra, Tuupovaara ja Eno) pidetään suljettuina ja kylmillään uudenvuoden ja palmusunnuntain välisenä aikana.

Kiinteistöjen hoidosta ja kiinteistönhoidosta vastaavien henkilöiden koulutuksen järjestämisestä vastaa kiinteistöpäällikkö ja hautaustoimen päällikkö.

Tavoitteet

- **Toimimme 2026–2031 kiinteistöjen hiilijalanjälkilaskennan tiekartan mukaisesti.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
- **Käytämme kiinteistöjen myynnistä saatuja tuloja käytössä olevien kiinteistöjen kunnossapitoon.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
- **Seuraamme vuosittaisia jäte- ja energiamääriä sekä vedenkulutusta.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö ja ympäristötyöryhmä.
- **Lisäämme diplomikaudella vihreän kaukolämmön ja sähkön käyttöä kiinteistöillämme.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
- **Asetamme kiinteistötoimen julkisissa hankinnoissa hintakriteerin lisäksi laatu - ja ympäristökriteerit.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
 1. Esim. hintaa painotetaan 80 %, laatua 10 % ja ympäristöä 10 %.
 2. Isommissa hankinnoissa toimittajalta vaaditaan ympäristösertifikaatti.

- **Viestimme tehdyistä toimenpiteistä.** Vastuu: kiinteistöpalvelut ja viestintätiimi.

8. Hautausmaat ja viheralueet

Joensuun seurakuntayhtymän alueella on 10 hautausmaata ja kaksi vanhaa hautausmaata, joihin ei enää tehdä hautauksia.

Hautausmaiden monimuotoisuutta edistetään eri hoitotasoisilla alueilla sekä lisäämällä kotimaisia kasvilajeja lajistoon. Perennahoitoa kehitetään, jotta kasvivalikoima olisi entistä houkuttelevampi ja ylläpidoltaan kestävämpi haudanhoitokohteisiin.

Energiankulutusta pyritään vähentämään kehittämällä hautausmaiden valaistusta. Jätteet lajitellaan hautausmailla mahdollisimman tehokkaasti.

Hautaustoimen keskeisiä kehittämiskohteita ovat luonnon monimuotoisuuden lisääminen, kierrätyksen tehostaminen, ympäristövastuulliset hankinnat sekä veden- ja energiankulutuksen vähentäminen. Hautausmaiden ja viheralueiden vastuuhenkilönä toimii hautaustoimen päällikkö.

Tavoitteet

- **Teemme 2026 hoitoluokituksen kaikille hautausmaille.** Vastuu: hautaustoimen päällikkö.
- **Vaihdamme pienkoneet sähkökäyttöisiin silloin kun se on mahdollista.** Vastuu: hautaustoimen päällikkö.
- **Kehitämme 2026–2031 hautausmaiden jätehuoltoa.** Vastuu: hautaustoimen päällikkö / puistopuutarhuri.
 1. Teemme kaikille hautausmaille jätehuoltosuunnitelman.
 2. Tehostamme palautuneiden muistomerkkien uudelleenkäyttöä.
- **Lisäämme hautausmaiden monimuotoisuutta.** Vastuu: hautaustoimen päällikkö
 1. Lisäämme 2026–2031 hautausmaille puita, perennoja ja hyönteishotelleja.
 2. Järjestämme diplomikauden aikana hautaustoimen väelle koulutusta luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä.
- **Viestimme diplomikaudella hautausmailla tehtävästä ympäristötyöstä.** Vastuu: hautaustoimen päällikkö.
 1. Tuotamme uutta sisältöä sekä tietoa perennahoidoista hautausmaiden uusille kotisivuille.
 2. Pidämme hautausmailla kävelykierroksia ympäristöteemalla.

9. Metsät ja muut luontoalueet

Joensuun evankelisluterilaisella seurakuntayhtymällä on PEFC-sertifioitua metsää n. 800 ha pääasiassa Enon, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakuntien alueilla. Vaivion kurssikeskuksen alueella metsiä on noin 10 ha. Hautausmaiden kokonaispinta-ala on n. 56 ha. Vaara-Karjalan seurakunnassa Kiihtelysvaaran alueella yhtymällä on kaksi METSO-kohdetta: 2,9 ha aarnimetsää ja n. 20 ha Hilman metsä.

Metsäsuunnitelma on laadittu vuosille 2017–2026 ja suunnitelman päivitys tehdään vuoden 2026 aikana. Metsiin liittyvät ympäristötyön tavoitteet on laadittu yhdessä Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjalan asiantuntijoiden kanssa. Metsiin liittyviä ympäristötyön tavoitteita löytyi useita ja niistä valittiin helpoimmin toteutettavat. Ympäristöohjelmassa olevat tavoitteet sisällytetään uuteen metsäsuunnitelmaan ja niitä voidaan ajoittaa sen koko voimassaoloajalle (10 v.). Metsänhoidon vastuuhenkilö on kiinteistöpäällikkö.

Tavoitteet

- **Hankimme tunnukset Pohjois-Karjalan metsänhoitoyhdistyksen sähköiseen ohjelmaan 2026 metsäsuunnitelman päivityksen jälkeen.**
Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
- **Kehitämme METSO-ohjelmaan kuuluvia alueitamme.**
 1. Dokumentoimme selkeästi aiemmin suojellut METSO-kohteet. Vastuu: kiinteistöpäällikkö, ympäristötyöryhmä.
- **Lisäämme vapaaehtoisia suojelualueita metsissämme.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, ympäristötyöryhmä, yhteinen kirkkoneuvosto.
 1. Selvitämme Hietajärven leirikeseuksen läheisen metsäalueen sekä Pielisensuun seurakunnan alueelta tilan Honkaniemi vapaaehtoisen suojelun/toimenpiteettömyyden mahdollisuuden.
 2. Perehdymme Kiihtelyskankaan hautausmaan ja Puntarikosken kohteisiin ja arvioimme niiden sopivuuden vapaaehtoiseen suojeluun/toimenpiteettömyyteen.
 3. Jätämme Puustellinkankaalla KIRKONKANGAS 167-413-5-11 (2,5 ha suo) käsittelyn ulkopuolelle.
 4. Annamme Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjalalle tehtäväksi merkitä metsäsuunnitelmaan mahdolliset luonnonmuistomerkit metsissämme.
- **Huomioimme metsähakkuissa kuviokohtaisesti lintujen pesintäkauden.**
Vastuu: kiinteistöpäällikkö, yhteinen kirkkoneuvosto, ympäristötyöryhmä
- **Lisäämme luonnon monimuotoisuutta metsissämme.**
 1. Uuteen metsäsuunnitelmaan otetaan tavoitteeksi puulajien monipuolisuuden lisääminen sekä luontaisen uudistumisen tukeminen metsissä. Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
 2. Perustamme 1–3 jatkuvan kasvatuksen kohdetta 2026–2036 välisellä ajalla. Vastuu: kiinteistöpäällikkö, ympäristötyöryhmä.

3. Kartoitamme 2026–2027 luonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeät kohteet metsissämme esim. Luomakunnan metsät -hankkeen kautta. Vastuu: kiinteistöpäällikkö ja ympäristötyöryhmä.
 4. Selvitämme diplomikaudella käytännön toimet ja taloudellisen tuen mahdollisuudet suoalueen suojelemiseen (ISÄNTÄLÄ 167-411-15-4). Vastuu: ympäristötyöryhmä, kiinteistöpäällikkö.
- **Suojelemme vesistöjä metsäalueillamme.**
 1. Säästöpuut jätetään hakkuiden ulkopuolelle vesistöjen suojavyöhykkeiden läheisyydessä. Vastuu: kiinteistöpäällikkö.
 2. Osallistumme Enon Hepolammen kunnostukseen yhteistyössä muiden toimijoiden (Pro Hepolampi) kanssa. Vastuu: Enon ev.lut. seurakunta ja ympäristötyöryhmä.
 - **Selvitämme metsien hiilivarastot.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, ympäristötyöryhmä.
 1. Teemme selvityksen tarvittavista terveyslannoituksista ja merkitsemme tiedot uuteen metsäsuunnitelmaan.
 2. Tarkistamme vuosittain OmaMetsä-sovelluksen kautta metsiemme hiilensidonnan tason.
 - **Vahvistamme metsiemme virkistyskäyttöä.** Vastuu: kiinteistöpäällikkö, kurssikeskuksen tiimivetäjä, työalojen vastaavat.
 1. Pidämme Vaivion kurssikeskuksen luontopolun (KALLIORANTA 426-412-7-63) edelleen toimenpiteettömänä luonnonalueena.
 2. Turvaamme Enon Harpatin vaarojen virkistysalueen (YLÄPAPPILA 167-436-27-114, n. 17,8 ha) jättämällä sen toimenpiteettömäksi.
 - **Viestimme metsiemme käytöstä.**
 1. Järjestämme luottamushenkilöille iltakoulun metsiemme käyttöön ja ympäristötyöhön liittyen. Vastuu: kiinteistöpäällikkö,
 2. Laadimme 2027 helppokäyttöisen sähköisen kartan/oppaan metsiemme luontopoluista, suojelukohteista ja hiljaisuuden paikoista. Vastuu: ympäristötyöryhmä, viestintätiimi.

10. Liikenne

Vaikka kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen käyttömahdollisuudet ovat Joensuussa ja lähiseudulla hyvät, ovat ne Enon, Pyhäselän ja Vaara-Karjalan seurakuntien alueilla heikot. Siksi työmatkoissa ja työajoissa käytetään myös omia autoja. Yhtymän työntekijöillä on mahdollisuus varata käyttöönsä kahdeksan hengen minibussi. Kimppakyydit sekä muut yhteiskuljetukset ja niiden järjestäminen ovat jokaisen seurakunnan omalla vastuulla. Vaivion leirikuljetukset on kilpailutettu.

Tavoitteet

- **Vähennämme diplomikaudella liikkumisen päästöjä.**

1. Hyödynnämme diplomikaudella Teams-kokouksia. Vastuu: koko henkilöstö.
 2. Vähennämme turhia työajoja suunnittelemalla ajomatkat etukäteen. Vastuu: koko henkilöstö.
 3. Kannustamme Joensuun, Rantakylän ja Pielisensuun seurakuntien henkilöstöä käyttämään polkupyörää asiointimatkoilla aina kun se on mahdollista. Vastuu: kunkin seurakunnan henkilöstö.
 4. Järjestämme hautaustoimen työntekijöille koulutusta työkoneiden polttoainetehokkaasta ja ympäristöystävällisestä ajotavasta. Vastuu: puistopuutarhuri.
- **Kannustamme työyhteisöämme liikkumisen tempauksiin diplomikaudella.**
 1. Osallistumme koko seurakuntayhtymän voimin yhteen liikennekampanjaan. Vastuu: Ympäristötyöryhmä esittää sopivia tilaisuuksia.
 2. Lisäämme pyöräilytapatumia omassa toiminnassamme. Vastuu: seurakunnat.
 - **Viestimme tehdyistä toimenpiteistä.** Vastuu: koko henkilöstö.

